

MAANMITTAUSLAITOS TIETOPALVELUT

1.3.2015 (päivitetty, am)

KARJALAN KARTAT - Matka sinne, mitä ei enää ole

Karjalan Kannasta ja Laatokan Karjalaa koskevat Maanmittaushallituksen ja Topografikunnan ennen vuotta 1939 laatimat kartat on digitoitu. Tämä tuote on kyseisen työn tulosta. Seuraavassa kerrotaan näiden karttojen taustasta, sisällöstä sekä oikeudesta niiden käyttämiseen.

Karjala elää muistoissa – ja kartoilla

Toisen maailmansodan päätyttyä Suomi joutui luovuttamaan pääosan Karjalastaan. Luovutettu alue käsitti kolme kaupunkia; Viipurin, Sortavalan ja Käkisalmen sekä kaksi kauppalaa; Koiviston ja Lahdenpohjan. Karjalan maalaiskunnista jouduttiin luovuttamaan 39 kokonaan ja 21 osittain. Valtakunnasta lohkaistiin yksi tärkeimmistä maakunnista ja koko maasta kymmenesosa.

Yli 400 000 ihmistä menetti kotinsa ja kotiseutunsa. Tästä joukosta ja seuraavista sukupolvista kumpuaa paljon mielenkiintoa kadonneen Karjalan kotiseutuun muistelukohteena ja omien juurien etsinnässä mutta myös historiantutkimuskohteena. Kadonneen voi saada esiin kartoilla.

Liittoutuneiden valvontakomissio esitti lokakuussa 1944 vaatimukset tiettyjen (mm. 1:20 000 – 1:50 000) Neuvostoliitolle luovutettujen alueiden kartta-aineistojen luovuttamisesta. Vaaditut kartat, 16 miljoonaa lehteä, luovutettiin lyhyessä määrääjassa. Myös uuden valtakunnanrajan karttalehdet leikattiin luovuttamista varten kahtia rajaa myöten.

Maanmittauslaitoksen ja Topografikunnan arkistoissa on säilytetty luovutetun Karjalan topografisia ja pitäjänkarttoja 1:20 000 sekä pienempikaavaisia 1:100 000 ja 1:400 000 topografisia ja taloudellisia karttoja. Kartat esittävät Karjalan asutusta, teitä ja maasto-olosuhteita sellaisina kuin ne olivat ennen talvisotaa, siis asianomaisen kartan julkaisuajankohtana. Tärkeää on myös karttojen nimistö, jonka avulla paikat ja muistot asettuvat kohdalleen.

Karttojen digitointi helpottaa saatavuutta

Karttojen saatavuus ei aina ole ollut helppoa. Varsinkin Karjalasta omia juuriaan hakevat henkilöt ovat halunneet saada niistä kopioita. Karttojen skannaus digitaalisiksi helpottaa niiden jakelua ja saatavuutta.

Skannattuja karttoja voidaan siirtää käyttäjille tiedostoina taikka tulostaa vanhan kartan näköistulosteina. Käyttäjä voi katsella tulostetta kuin painettua karttaa tai selailla karttalehtitiedostoja tietokoneen näytöllä. Tiedostojen käyttö erilaisten esitysten ja julkaisujen pohjakarttoina on helppoa.

Skannatut karttatiedostot ovat avointa aineistoa. Latauslinkki voidaan toimittaa asiakkaalle sähköpostina ja avulla asiakas voi sen avulla ladata karttatiedoston omalle tietokoneelleen. Tiedostoja toimitetaan pyynnöstä myös muistitikulla tai muulla tietovälineellä. Toimittamisesta peritään tällöin MML:n hinaston mukainen korvaus. Karttatulosteen eli esimerkiksi kartan näköiskappaleen paperisena voi tilata Maanmittauslaitoksen asiakaspalvelusta.

Skannaushanketta ovat tukeneet Karjalan Kulttuurirahasto, Genimap Oy, Maanmittauslaitos, Lappeenrannan ja Imatran kaupungit sekä Joutsenon kunta. Itse skannaustyön ovat suorittaneet Imitsi Oy ja Topografikunta. Aineistoa saa kopioida ja käyttää vapaasti – vain kaupallisessa käytössä on lupa tarpeen.

KARTTOJEN SISÄLLÖSTÄ

Pitäjänkartta 1:20 000

Maanmittaushallitus valmisti yksiväristä pitäjänkarttaa 1:20 000 vuosina 1825–1950. Valmistus tapahtui pitäjäkohtaisesti 1825-1915 ja karttalehdittäin 1916-50. Vuodesta 1927 alkaen pitäjänkartat julkaistiin ns. yleislehtijaossa 10 km x 10 km:n lehtinä. Suomen itsenäisyyden aikana julkaistuja pitäjänkarttoja on saatavana osasta Karjalan Kannasta ja Laatokan Karjalaa n. 100 lehteä.

Pitäjänkartalla esitetään asutusta ja luonnonkohteita sekä kiinteistöjakoa ja nimitystä. Kartasta ei käy ilmi maaston korkeuserot.

Pitäjänkartta on havainnollinen kartta asutuksen, omistussuhteiden sekä tiestön ja vesistöjen tarkasteluun.

Topografinen kartta 1:20 000

Maanmittaushallitus ja Puolustusvoimien karttalaite eli Topografikunta valmistsivat topografista karttaa 1:20 000 vuosina 1918-44 . Ne julkaistiin kaksi- tai nelivärisinä, 10 km x 10 km:n alueen käsittävänä karttalehtinä. Karttalehtiä ei valmistettu Laatokan Karjalan pohjoisosasta eikä tietyiltä rajoitetuilta alueilta Karjalan Kannaksen länsiosassa.

Kartoilla esitetään yleiset maastotiedot mukaan lukien korkeuskäyrät ja nimitys. Karttatyyppi on yksityiskohtaisin ja laajin kattava karttainformaatio alueelta. Se on tutun peruskartan edeltäjä.

Topografinen kartta 1:100 000

Maanmittaushallitus ja Topografikunta valmistsivat neliväristä topografista karttaa 1:100 000 vuosina 1928-51. Normaalilehden koko on 30 km x 40 km eli se kattaa 12 1:20 000 lehden aluetta. Kartoilla esitetään yleiset maastotiedot mukaan lukien korkeuskäyrät ja nimitys. Esitystapa on 1:20 000 karttaa yleispiirteisempi, mutta toisaalta samalla karttalehdellä voi tarkastella tuntuvasti laajempaa aluetta. Kartta kattaa koko Kannaksen ja Laatokan Karjalan. Kartta antaa hyvän ja varsin yksityiskohtaisenkin kuvan asutuksesta ja luontosuhteista. Se sopii hyvin esimerkiksi kylätason tarkasteluun.

Taloudellinen kartta 1:100 000

Maanmittaushallitus valmisti taloudellista karttaa 1:100 000 vuosina 1912-55. Kartan painoasu vaihteli eri aikoina: se on ollut yksi-, kaksi- tai viisivärisen. Karttalehtien koko on ollut vuodesta 1934 ns. yleislehtijaossa lehtikoossa 30 km x 40 km:n käsittävä alue.

Kartta perustuu osin maanjakokarttoihin. Se esittää julkaisuajankohdansa tilanteen mm. asutuksesta, pelloista, tiestöstä sekä soista ja nimitystä.

Yleiskartta 1:400 000

Maanmittaushallitus valmisti vuosina 1866-73 yleiskartan 1. laitoksen, joka ilmestyi kolmivärisenä, 30 lehteä käsittävänä kartastona. Kangastaustainen karttayhdelmä oli vuonna 1873 esillä Wienin maailmannäyttelyssä, missä se sai kansainvälisen palkintomitalin. Digitoidut kartat ovat vuosilta 1940-42.

Kartta sopii kartoitusajankohdan maakuntatasoiseen asutuksen, tiestön ja vesistöjen sekä nimityksen tarkasteluun

Yleiskartta 1:2 000 000

Kartta on Maanmittaushallituksen toimittama vuodelta 1942. Siinä on koko Suomi ennen alueluovutuksia sekä Itä-Karjala.

Kartta esittää suurimmat taajamat, pääliikenneverkon sekä suurimmat vesistöt.

KARTTOJEN KÄYTTÖOIKEUS

Karjalan karttojen tekijänoikeus (copyright) kuuluu Maanmittauslaitokselle tai Puolustusvoimien Tiedustelulaitokselle. Yli 70 vuotta vanhoja karttoja saa kopioida, monistaa ja julkaista vapaasti. Julkaisuyhteyksissä on tuotteessa mainittava:

Tämän karttatuotteen digitoimisen ovat rahoittaneet Karjalan Kulttuurisäätiö, Genimap Oy, Maanmittauslaitos, Lappeenrannan kaupunki, Imatran kaupunki ja Joutsenon kunta. Skannaustyön ovat suorittaneet Imiti Oy ja Topografikunta.

©Maanmittauslaitos ja Puolustusvoimien Tiedustelulaitos.

Käyttölupa-asioita voi tiedustella Maanmittauslaitoksen asiakaspalvelusta (sähköposti: [asiakaspalvelu\(at\)maanmittauslaitos.fi](mailto:asiakaspalvelu(at)maanmittauslaitos.fi)).

Digitaalisen kartta-aineiston teknisiä tietoja

Alue:

Karjalan Kannas ja Laatokan Karjala

Kaikki kartta-aineistot eivät ole kattavia, koska karttaa ei aikanaan tietyiltä alueilta valmistettu. Peitto ilmenee hakuruudustot -kansiosta.

Formaatti: Tiff (lzw)

Digitoidut kartat:

Topografinen kartta 1:20 000

Resoluutio 300 dpi, lehtikoko 5 Mt

Jakeluun, piirturitulostukseen soveltuva data 1:20 000 kartoista. Värejä max 32. Lehdet oikaistu. Tiff-formaatti.

Pitäjäkartta 1:20 000

Resoluutio 300 dpi

lehtikoko 0,75 Mt, yksivärinen

Topografinen kartta 1:100 000

Resoluutio 400 dpi,

lehtikoko 7-13 mt/lehti, värejä 32.

Taloudellinen kartta 1:100 000

Resoluutio 400 dpi,

lehtikoko 7-13 mt/lehti, värejä 32.

Yleiskartta 1:400 000

resoluutio 400 dpi , lehtikoko 8 Mt

Yleiskartta 1:2 milj,

Resoluutio 400 dpi, aineiston koko 9 Mt

1: 20 000 aineisto on saatavana myös erillistoimituksina resoluutiolla 600dpi.

YHTEYSTIEDOT

Karttoja on saatavana digitaalisessa muodossa sekä tulosteina Maanmittauslaitoksen asiakaspalvelusta. Yhteystiedot löytyvät Internetistä osoitteessa www.maanmittauslaitos.fi